

Sprawozdanie

z realizacji

Warsztatu Refleksyjnego

będącego podsumowaniem ewaluacji wewnętrznej

Lokalne Grupy Działania „Kraina Wielkiego Łuku Warty”

Warsztat przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Merytoryczną podstawą przeprowadzenia warsztatu były dane zgromadzone przez biuro LGD, a pochodzące z monitoringu realizacji Strategii, informacji pozyskanych od Samorządu Województwa, danych na temat funkcjonowania LGD, wywiadów z beneficjentami, opinii ekspertów, informacji z gmin na temat sytuacji społeczno gospodarczej i ankiet internetowych.

**Warsztat przeprowadzono w dniu 8 lutego 2018 roku w Osjakowie.
Moderatorem warsztatu był Mariusz Wachowicz.**

a. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?

- Jeżeli nie, to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?
- Jakich można wskazać przyczyny odstępstw od planu?
- Jakich działań można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?

Realizacja rzeczowa i finansowa jest na właściwym poziomie. Zakłada się, że kamienie milowe zostaną zrealizowane o czasie. Większość wskaźników jest realizowana na odpowiednim poziomie.

Umowy podpisane w przedsięwzięciu związanym z podejmowaniem działalności gospodarczej nie zapewniają jeszcze realizacji wskaźnika niemniej planowany w najbliższym czasie nabór daje pewność pozytywnego zakończenia przedsięwzięcia. W przypadku rozwijania działalności podpisane umowy zapewniają osiągnięcie kamieni milowych.

W pozostałych przypadkach umowy są już podpisane lub wnioski oczekują na zakończenie weryfikacji. Nie przewiduje się problemów w tym zakresie.

Trudniejsze będą wnioski z edukacji ekologicznej, które będą zbierane w naborze ogłaszanym niebawem.

Występują pewne zagrożenia związane przede wszystkim z długim terminem weryfikacji wniosków przez Samorząd Województwa i związane z tym niebezpieczeństwo „przeterminowania” listy rezerwowej.

Rekomendacja: Podjąć wysiłki w kierunku systemowego rozwiązania kwestii przekazywania informacji ze strony UM i niezależnienia tego procesu od kontaktów osobistych.

b. Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca?

W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiąganie wskaźników w zaplanowanym czasie?

- W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków budzi wątpliwość?
- Jeżeli nie, to jak odbije się to na realizacji celów LSR?
- Co można zrobić, by podnieść jakość wniosków?

Jakość wniosków jest wysoka o czym świadczy niski wskaźnik odrzucania wniosków na etapie oceny w LGD oraz niski wskaźnik odmowy podpisania umowy na etapie weryfikacji w UM. Podobne wnioski można wysnuć na podstawie małej liczby protestów.

Największym problemem piszących wnioski dla podejmujących działalność jest nastawienie na wzięcie pieniędzy. Wiedza ekonomiczna wnioskodawców jest niewielka, a biznes plan musiał być szczegółowo omówiony i dużej mierze napisany w trakcie doradztwa.

Rozwijający działalność gospodarczą korzystają z firm consultingowych i ich wnioski są wysokiej jakości, chociaż niekiedy pisane „pod kryterium”.

Wnioski instytucji JSFP są na wysokim poziomie i dają duże szanse na realizację. Niemniej zdarzało się, że pracownicy gmin nie do końca zdają sobie sprawę z odmienności projektów PROW względem innych programów.

Organizacje pozarządowe mają dobre, wartości realizacji pomysły, ale liczą w procesie pisania wniosków na doświadczenie i dobre nastawienie gmin.

Dodatkowo jakość wniosków można podwyższyć przez doradztwo, które jest szczególnie konieczne gdy wnioskodawca dysponuje jedynie pomysłem a brak mu kompetencji i doświadczenia w dziedzinie pisania wniosków. Wszystkie wnioski zyskują na jakości jeśli poddane są doradztwu.

Rekomendacja: Szkolić pracowników w zakresie doradztwa ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych interpretacji oraz uwag pośrednio uzyskanych w ramach uzupełnień.

c. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

- Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?
- Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?
- Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?

Kryteria spełniają swoją rolę niemniej występują pewne braki w zakresie dokładnej ich interpretacji.

Dla uniknięcia wnioskodawców, którzy meldują się celowo tylko dla spełnienia kryteriów formalnych LGD zastanawia się nad wprowadzeniem zasady dodatkowych punktów za zameldowanie dłuższe niż rok.

Kryteria związane z fiskami premiowały instytucje i osoby, które były powiązane merytorycznie z LGD, jednak liczba punktów za to kryterium nie determinowała miejsca na liście rankingowej.

Rekomendacja: Opracować schemat systematycznej analizy kryteriów wyboru w celu diagnozy problemów z ich stosowaniem oraz wpływu kryteriów skuteczność realizacji operacji.

d. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

- Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?
- Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować?

Wszystkie wybrane projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR. Skoro LSR został opracowany w odpowiedzi na problemy społeczne to każda operacja wybrana przez LGD również odpowiada na te potrzeby społeczne.

Program 500+ zmienił sytuację beneficjentów. Zmieniły się koszty pracy i też oczekiwania społeczne. Przedsiębiorcy mają problem z zatrudnieniem pracowników nawet tych sezonowych.

W ramach LGD gminy dzielą się na bardziej i mniej aktywne. Podział ten pokrywa się z rozróżnieniem na bogata i biedne gminy. Dodatkowo bardziej aktywne są gminy „stare” funkcjonujące w LGD w poprzednim okresie programowania. Wnioski przedsiębiorców służyły w miarę równo z poszczególnych gmin.

Rekomendacje: Systematycznie sprawdzać dokumenty i materiały dotyczące zmian społecznych i gospodarczych w regionie. Zbieranie takich danych może być powodem do korekty LSR.

e. Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkich potrzebnych informacji?

- Czy zbierane dane są wiarygodne a źródła trafne?
- Jeśli nie, to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?

LGD nie ma żadnych problemów z jakością wskaźników wpisanych w LSR. Jedyne zmiany wynikały z konieczności dopasowania wskaźników do wytycznej i obowiązkowych wskaźników PROW.

Informacje o realizacji wskaźników (podpisywanych umowach) otrzymywane są na wniosek LGD i zawierają jedynie liczbę podpisanych umów bez szczegółowych i wiarygodnych danych dotyczących zapisów umowy (i zawartych w nich wskaźnikach). Ważnym źródłem danych dotyczących umów są ich kopie wysyłane przez pracowników UM w czasie podpisywania umowy z wnioskodawcą.

Rekomendacje: W szczególnie dokładny sposób przeanalizować wytyczne określające obowiązkowe wskaźniki PROW. Ponadto należy uzupełnić ankietę monitorującą o pytania, które pozwolą na zbieranie danych do wskaźników obowiązkowych PROW. Podjąć próbę wymuszenia na UM przekazywania systematycznych danych (między innymi umowy).

f. Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

- Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie, by podnieść ich użyteczność?

Zmiany procedur wynikają ze zmian w wytycznych i innych przepisach. Takie zmiany są okazją do sprawdzenia, weryfikacji i korekty tych elementów procedury, które utrudniają funkcjonowanie LGD. Niemniej ściśle określenie zasad powoduje, że nie ma zbyt dużej możliwości dopasowania procedury do własnych potrzeb. Utrudnieniem związanym z narzuceniem pewnych reguł z zewnątrz jest ilość wydruków i kopii dokumentów przechowywanych lub dostarczanych do UM.

Wnioskodawcy słabo znają procedur, a znajomość ta ogranicza się do kryteriów wyboru lub zasad protestu.

Rekomendacje: W systematyczny sposób kontrolować jakość procedur i w razie konieczności dokonywać zmian. W przypadku procedur grantowych należy korzystać z dobrych przykładów LGD, które już przeprowadziły projekty grantowe.

g. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

Biuro wykonuje swą działalność na właściwym poziomie. Szkolenia i doradztwo prowadzone jest zgodnie z planem i przynosi oczekiwane skutki. Niemniej ilość pracy związana z naborami i dokumentacją powodują, że na promocję i animację można poświęcić dużo mniej czasu niż dawniej.

Obecnie można by poświęcić na promocję więcej czasu ale w związku z wykorzystaniem większości budżetu nie ma to sensu.

h. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

Zwiększyć fundusze, którymi będzie dysponować LGD.

Zmniejszyć ilość dokumentów wytwarzanych w LGD.

Po trzecie ograniczyć zmiany prawa oraz interpretacji prawa na poszczególnych poziomach działania PROW a w szczególności pomiędzy urzędnikami jednego UM.
Bardziej sprawiedliwie ustalić terminy: obecnie czas dla UM to 6 miesięcy a czas na uzupełnienia dla beneficjenta 7 dni.

i. Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR;

j. Sposób wykorzystania rekomendacji.

Rekomendacje zostaną przeanalizowane przez zespół złożony z pracowników biura, zarządu oraz Rady LGD. Pozytywnie zaopiniowane zostaną zatwierdzone uchwałą Zarządu oraz przekazane do realizacji poszczególnym organom LGD. Realizacja rekomendacji oraz efekty ich wdrożenia będzie elementem oceny w kolejnej ewaluacji wewnętrznej.